

УДК 811.161.2'373.46:52"19/20"

А. Ф. Соломахін
м. Херсон (Україна)

СТРУКТУРА УКРАЇНСЬКОЇ АСТРОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТЬ

Andriy Solomakhin

THE STRUCTURE OF UKRAINIAN ASTRONOMICAL TERMINOLOGY SECOND HALF OF THE XX – XXI CENTURY

The article is devoted to the study of modern Ukrainian astronomical terminology. The author details the structural types of terms (terms-words, terms-symbols and terms-phrases) functioning in the Ukrainian Astronomical terminology. The grammatical analysis of terms in astronomical metalanguage was held.

Key words: astronomical terminology, term, term-word, term-phrase, structure, structural model, morphology.

Стаття присвячена вивченню сучасної української астрономічної термінології. У пропонованій праці детально розглянуто структурні типи термінів (терміни-слова, терміно-символи та терміни-словосполучення), що функціонують в українській астрономічній термінології. Проведено граматичний аналіз термінів астрономічної метамови.

Ключові слова: астрономічна термінологія, термін, термін-слово, термін-словосполучення, структура, структурна модель, морфологія.

Нові відкриття, сучасні наукові розробки, міжнародна співпраця сприяють активному розвитку астрономії. Усе зазначене зумовлює появу назв для нових явищ, понять, що задовольняли б потреби сучасної науки. Саме тому важливим завданням науковців є удосконалення національної терміносистеми та гармонізація української термінології з міжнародною.

В українському мовознавстві проблема вивчення астрономічної термінології охоплює низку аспектів. Зокрема Г. М. Наєнко, О. М. Тріль описують функціонування астрономічної лексики в історичних словниках та

писемних пам'яток [5, 8, 9]. Українські астрономічні терміни з ономастичним компонентом аналізує І. Р. Процик, яка детально розглядає однослівні найменування астрономічних об'єктів та двокомпонентні терміносполуки з відантропонімічним складником [6]. Астрономічну лексику в лінгвокраїзнавчому аспекті та особливості її викладання студентам-іноземцям висвітлює Л. М. Синишин. Дослідниця, зокрема, акцентує увагу на проблемі визначення понять астронім і космонім [7]. Однак, незважаючи на численні дослідження астрономічної метамови, актуальною залишається потреба у вивченні структурної організації сучасної астрономічної термінології.

Мета статті – проаналізувати структурні типи термінів астрономії в українській мові. Завдання зводяться до поділу фонду досліджуваної термінології на типи та вивчення їхніх структурних моделей.

Єдиної думки щодо виокремлення структурних типів термінів у сучасному мовознавстві немає. Так, В. П. Даниленко вирізняє такі структурні різновиди: терміни-слова (до них належать непохідні, похідні, складні одиниці, а також аббревіатури), терміни-словосполуки та символ-слова [4].

Л. П. Веклинець, досліджуючи психологічну термінологію, диференціює в її складі терміни-прості слова, терміни-композиції, терміни-словосполуки [1].

Б. М. Головін, Р. Ю. Кобрін ґрунтують класифікацію на основі морфолого-синтаксичної структури термінів. Мовознавці виділяють терміни-слова (непохідні, похідні, складні, аббревіатури) та терміни-словосполучення (прості, складні) [2, с. 70–72].

С. В. Гриньов-Гриневиц розрізняє терміни-слова (однослівні терміни) – корінні, афіксальні, складені; терміни-словосполучення [3, с. 62]. На цю класифікацію спираємося і в нашому дослідженні.

Астрономічна термінологія охоплює такі структурні типи термінів: терміни-однослови, терміни словосполучення.

1. Терміни-слова поділяємо на:

а) прості:

- корінні слова, основа яких збігається з коренем, наприклад: *альbedo* (АЕС, с. 17), *апекс* (АЕС, с. 24), *апертура* (АЕС, с. 24), *блиск* (КЗА, с. 160), *брекція* (АЕС, с. 160), *вага* (РУСНТ, с. 152), *вісь* (КЗА, с. 19), *гало* (АЕС, с. 98), *гігант* (ШАС, с. 61), *гномон* (АЕС, с. 113), *доба* (КЗА, с. 22), *екватор* (КЗА, с. 376), *епоха* (ШАС, с. 75), *зодіак* (АЕС, с. 173), *зоря* (АЕС, с. 184), *індикт* (ШАС, с. 110), *камера* (ШАС, с. 115), *карлик* (ШАС, с. 115), *колапс* (АЕС, с. 220), *кома* (АЕС, с. 222), *колір* (ШАС, с. 122), *коло* (КЗА, с. 18), *комета* (АЕС, с. 222), *прецесія* (КЗА, с. 41), *рік* (КЗА, с. 59), *сизигія* (АЕС, с. 421), *скафіс* (АЕС, с. 426), *сол* (АЕС, с. 429), *спектр* (АЕС, с. 455);

- афіксальні, основа яких містить словотвірні афікси, наприклад: *аберація* (АЕС, с. 9), *анталголь* (ШАС, с. 10), *астигматизм* (ШАС, с. 13), *ахондрити* (КЗА, с. 277), *зближення* (ШАС, с. 95), *збурення* (АЕС, с. 165), *надгіганти* (АЕС, с. 307), *надоболонки* (АЕС, с. 309), *надскупчення* (АЕС, с. 309), *освітленість* (АЕС, с. 335), *перезарядка* (ШАС, с. 188), *протоатмосфера* (ШАС, с. 205), *протопланета* (АЕС, с. 385), *світність* (АЕС, с. 417), *субкарлики* (АЕС, с. 456);

б) складені терміни (витворені способом слово- та основоскладання), які поділяються на: терміни-композиції (*астроспектроскопія* (АЕС, с. 40), *астрофотографія* (АЕС, с. 41), *астрофотометрія* (АЕС, с. 42), *зореутворення* (АЕС, с. 176), *мікрофотометр* (ШАС, с. 294), *рівнодень* (АЕС, с. 404), *світлофільтр* (АЕС, с. 415), *спектрогеліограма* (АЕС, с. 449), *телескопобудування* (АЕС, с. 470)); терміни-юкстапозити (*зеніт-телескоп* (АЕС, с. 471), *радіус-вектор* (ШАС, с. 2), *телескоп-рефрактор* (АЕС, с. 471), *телескоп-рефлектор* (АЕС, с. 471));

в) скорочені терміни (аббревіатури), наприклад: *МЕ* – *міра емісії* (АЕС, с. 296), *ППТ* – *протопланетна туманність* (АПФМФ, с. 360), *ПТС* – *припливотворна сила* (АПФМФ, с. 49), *САС* – *система астрономічних сталих* (АПФМФ, с. 75), *УФ* – *ультрафіолетове випромінювання* (АЕС, с. 488), *ЧКХ* – *частотно-контрастна характеристика* (АПФМФ, с. 31);

г) терміно-символи: *A-зорі* (АЕС, с. 44), *Ap-зорі* (АЕС, с. 44), *At-зорі* (АЕС, с. 44), *C-зорі* (АЕС, с. 523), *CNO-цикл* (АЕС, с. 523), *CP-зорі* (АЕС, с. 523), *d-тіла* (АЕС, с. 140), *N-галактики* (АЕС, с. 326), *N-зорі* (АЕС, с. 326), *r-процес* (АЕС, с. 410), *s-процес* (АЕС, с. 465), *z-член* (АЕС, с. 191), *e-процес* (АЕС, с. 157), *O-асоціація* (АЕС, с. 336), *OB-асоціація* (АЕС, с. 336), *p-процес* (АЕС, с. 389), *зорі Ве* (АЕС, с. 44).

2. Терміни-словосполучення (складені терміни), що поділяються на:

- двокомпонентні, наприклад: *активна ділянка* (АЕС, с. 15), *астрономічна геодезія* (АЕС, с. 34), *астрономічний годинник* (АЕС, с. 36), *астрономічні сталі* (АЕС, с. 37), *атмосферна дисперсія* (АЕС, с. 42), *атмосферна оптика* (АЕС, с. 42), *атомний час* (АЕС, с. 43), *векторна астрометрія* (АЕС, с. 64), *велика піввісь* (АЕС, с. 65), *визначення орбіти* (АЕС, с. 72), *висота апогею* (АЕС, с. 75), *галактичні скупчення* (АЕС, с. 94);

- трикомпонентні, наприклад: *добова аберація світла* (ШАС, с. 45), *добове обертання Землі* (АЕС, с. 136), *драконічний період обертання* (АЕС, с. 138), *еквівалентна потужність шумів* (АЕС, с. 147), *ефективна температура зорі* (АЕС, с. 154), *загальна теорія відносності* (АЕС, с. 161), *зворотний рух вузлів* (АЕС, с. 166), *зворотний рух планет* (АЕС, с. 166);

- чотири- й п'ятикомпонентні терміни, наприклад: *внутрішня частина радіаційного пояса Землі* (АПФМФ, с. 83), *гринвіцький середній сонячний час* (АЕС, с. 122), *зовнішня частина радіаційного пояса Землі* (АПФМФ, с. 83), *кутова висота полюса світу над горизонтом* (АПФМФ, с. 95), *місцевий середній сонячний час* (АЕС, с. 298), *найбільший видимий кутовий діаметр* (АЕС, с. 310), *обернена задача атмосферної оптики* (АЕС, с. 327).

Морфологічна структура однослівних термінів представлена переважно іменниками (*адаптація* (ШАС, с. 20), *акомодація* (АЕС, с. 13), *азимут* (АЕС, с. 13), *акреція* (АЕС, с. 14), *альbedo* (АЕС, с. 18), *аномалія* (АЕС, с. 22), *апертура* (АЕС, с. 24), *гало* (ШАС, с. 51), *геліоскоп* (ШАС, с. 53), *геодезія* (ШАС, с. 53), *гравітація* (ШАС, с. 67), *довгота* (ШАС, с. 73), *конфігурація* (ШАС, с. 126)). В астрономічній термінології функціонують також віддієслівні

іменники, наприклад: *випромінювання* ← *випромінювати* (ШАС, с. 38), *відбивання* ← *відбивати* (АЕС, с. 76), *захоплювання* ← *захоплювати* (ШАС, с. 95), *зачерпування* ← *зачерпувати* (АЕС, с. 165), *світіння* ← *світити* (ШАС, с. 219), *схилення* ← *схиляти* (ШАС, с. 242). У досліджуваній термінології прикметники, числівники та прислівники не функціонують самостійно, а вживаються як елементи термінів-словосполучень.

Серед термінів-словосполучень, представлених в аналізованій астрономічній термінології, виділяємо такі моделі: 1) прикметник у формі називного відмінка та іменник у формі називного відмінка («П н.в. + І н.в.»); 2) іменник у формі називного відмінка та іменник у формі родового відмінка («І н.в. + І р.в.»); 3) іменник у формі називного відмінка та два іменника у формі родового відмінка («І н.в. + І р.в. + І р.в.»); 4) іменник у формі називного відмінка та прийменниково-відмінкова форма іменника («І н.в. + п.-в.ф. І»); 5) іменник у формі називного відмінка – іменник у формі родового відмінка – прийменниково-відмінкова форма іменника («І н.в. + І р.в. + п.-в.ф. І»); 6) іменник у формі називного відмінка – прийменниково-відмінкова форма іменника – іменник у формі родового відмінку («Ін.в. + п.-в.ф. І + І р.в.»); 7) прислівник – прикметник у формі називного відмінка – іменник у формі називного відмінка («Пр. + П н.в. + І н.в.»); 8) числівник у формі називного відмінка – іменник у формі називного відмінка («Ч н.в. + Ін.в.»). Розглянемо ці конструкції.

Термінологічні одиниці, побудовані за моделлю «П н.в. + І н.в.», репрезентують найбільшу групу в астрономічній термінології. На відміну від розмовної мови, де у зворотах подібної моделі іменник і прикметник семантично можуть бути змістоутворювальними або тільки іменник виступає як змістоутворювальний компонент, у термінологічних словосполученнях обидва елементи завжди є змістоутворювальними, наприклад: *абераційний час* (АЕС, с. 9), *авроральні лінії* (АЕС, с. 11), *адаптивна антена* (АЕС, с. 12), *азимутальне монтування* (АЕС, с. 13), *акреційний диск* (АЕС, с. 13), *акронічний схід* (АЕС, с. 15), *активне Сонце* (АЕС, с. 15), *аномалістичний Місяць* (АЕС,

с. 21), *аномалістичний рік* (АЕС, с. 21), *апертурна функція* (АЕС, с. 23), *апланатична система* (АЕС, с. 24).

До словосполучень, утворених за цією моделлю, належать терміни, у яких іменники-апелятиви є базовими компонентами та виразниками родового поняття, а прикметники-оніми уточнюють їх і є видовими назвами: *альвенівський радіус* (АЕС, с. 18), *альвенівські хвилі* (АЕС, с. 19), *бальмерівський декремент* (АЕС, с. 47), *бальмерівський стрибок* (АЕС, с. 48), *Бесселів рік* (АЕС, с. 52), *Галілеєві супутники* (АЕС, с. 95), *доплерівське зміщення* (АЕС, с. 137), *дреперівська класифікація* (АЕС, с. 139), *Магелланів потік* (АЕС, с. 260).

Виявлено також моделі, в яких іменник поєднується з двома і більше прикметниками, наприклад: *абсолютна зоряна величина* (АЕС, с. 11), *автоматичні міжпланетні станції* (АЕС, с. 11), *багатоанодний мікроканалний матричний приймач* (АЕС, с. 46), *барицентричний динамічний час* (АЕС, с. 49), *велетенські молекулярні хмари* (АЕС, с. 64).

До цієї ж моделі відносимо й сполучення, що характеризуються наявністю у своєму складі дієприкметників, які втратили ознаки дієслів і перейшли до розряду прикметників, виражаючи статичні ознаки предметів. Це такі термінологічні одиниці, як: *ведена півкуля* (АЕС, с. 64), *ведуча півкуля* (АЕС, с. 64), *взаємодіючі галактики* (АЕС, с. 71), *заборонені лінії* (АЕС, с. 161), *замкнутий Всесвіт* (АЕС, с. 164), *змішані збурення* (АЕС, с. 166), *нахилений ротатор* (АЕС, с. 312).

Значну за обсягом групу становлять терміни-словосполучення, утворені за моделлю «І н.в. +І р.в.», наприклад: *аберація світла* (АЕС, с. 10), *активність зір* (АЕС, с. 15), *анізотронія Всесвіту* (АЕС, с. 21), *аргумент широти* (АЕС, с. 26), *атмосфера планети* (АЕС, с. 42).

Різновидом розглядуваної моделі є терміни-словосполучення, у яких поєднується іменник-апелятив у формі називного відмінка з іменником-онімом у формі родового відмінка, наприклад: *антена Кассегрена* (АЕС, с. 207),

випромінювання Вавилова-Черенкова (АЕС, с. 73), *діаграма Герцишпрунга-Рессела* (АЕС, с. 109), *ера Скалігера* (АЕС, с. 425), *ефект Блажжа* (АЕС, с. 56).

До складніших структур цього типу термінів-словосполучень відносимо одиниці з прикметником перед опорним словом, наприклад: *абсолютний нуль температури* (АЕС, с. 11), *акронічний схід зорі* (АЕС, с. 15), *англійське монтування телескопа* (АЕС, с. 20), *аномалістичний період обертання* (АЕС, с. 21), *асимптотичне відгалуження гігантів* (АЕС, с. 28).

Різновидом зазначеної моделі вважаємо сполучення прикметника із залежним іменником і термінологічні одиниці з прикметниками перед обома іменниками, наприклад: *аберація оптичної системи* (АЕС, с. 9), *аналітичні методи небесної механіки* (АЕС, с. 20), *висота однорідної атмосфери* (АЕС, с. 75), *віковий цикл сонячної активності* (АЕС, с. 79), *горизонтальне відгалуження нульового віку* (АЕС, с. 116).

До таких моделей також належать: *шкала земного динамічного часу* (АЕС, с. 169), *шкала міжнародного атомного часу* (АЕС, с. 292) («І н.в. + П р.в. + П р.в. + І р.в.»), *синхронний штучний супутник Землі* (АЕС, с. 423), *стаціонарний штучний супутник Землі* (АЕС, с. 452) («П н.в. + П н.в. + І н.в. + І р.в.»).

Термінологічних словосполучень «І н.в. + І р.в. + І р.в.» порівняно менше. Це такі термінологічні одиниці, як: *коефіцієнт поглинання антени* (АЕС, с. 219), *крива обертання галактики* (АЕС, с. 243), *параметри обертання Землі* (АЕС, с. 345), *рівняння перенесення випромінювання* (АЕС, с. 405), *рух лінії апсид* (АЕС, с. 410). Незначний обсяг астрономічних термінів, побудованих за цією моделлю, містить у своєму складі компонент-онім: *закон випромінювання Віна* (АЕС, с. 80), *закон випромінювання Кірхгофа* (АЕС, с. 216), *закон випромінювання Планка* (АЕС, с. 360), *закон випромінювання Релея-Джінса* (АЕС, с. 398), *закон випромінювання Стефана-Больцмана* (АЕС, с. 452).

Поодинокими є моделі з прикметниками перед головним словом або перед першим чи другим залежним іменником у родовому відмінку та з компонентом-онімом, що ускладнюють основну структуру: *збурення орбіт*

небесних тіл (АЕС, с. 166), *крива реакції фотометричної системи* (АЕС, с. 244), *теорія кометних форм Бредіхіна* (АЕС, с. 60), *хімічна еволюція речовини галактик* (АЕС, с. 511).

Небагато й термінологічних словосполучень, побудованих за моделлю «І н.в. + п.-в.ф. І». Це такі терміни, як: *висота в апогеї* (АЕС, с. 75), *висота в перигеї* (АЕС, с. 75), *відстані до галактик* (АЕС, с. 77), *відстань до зорі* (АЕС, с. 77), *відстань до об'єкта* (АЕС, с. 77).

Ускладненим різновидом названої моделі є термінологічні словосполучення, де головний іменник сполучається з прикметником, одним або кількома: *еліптичні галактики з пилом* (АЕС, с. 150), *магнітна силова трубка на Сонці* (АЕС, с. 260). До цієї ж моделі відносимо сполучення залежного іменника з одним чи кількома прикметниками (прикметник стоїть у препозиції): *висота над земною поверхнею* (АЕС, с. 75), *галактики з низькою поверхневою яскравістю* (АЕС, с. 93).

Іноді трапляються термінологічні сполучення, що характеризуються наявністю прикметників перед головним та залежним іменниками: *дзеркальний телескоп з ковзними променями* (АЕС, с. 128).

В аналізованому масиві виявлено терміносполучення, побудовані за моделлю «І н.в. + І р.в. + п.-в.ф. І», наприклад: *висота світила в меридіані* (АЕС, с. 75), *висота Сонця над горизонтом* (АЕС, с. 75), *витікання речовини із зір* (АЕС, с. 75), *лібрація Місяця за довготою* (АЕС, с. 254), *лібрація Місяця за швидкістю* (АЕС, с. 254).

Поодинокими ускладненими різновидами цієї моделі є конструкції з додатковими іменниками у формі називного відмінка, наприклад: *висота полюса світу над горизонтом* (АПФМФ, с. 45), *нахил площини екватора до площини орбіти* (АПФМФ, с. 45), *прискорення сили тяжіння на поверхні* (АЕС, с. 381), *умови перебування світила над горизонтом* (АЕС, с. 488). Такі термінологічні одиниці можуть мати у своєму складі прикметники, що відносяться як до головного, так і до залежного іменників, наприклад: *довжина оптичної траси в атмосфері* (АЕС, с. 136), *доплив космічної речовини на*

Землю (ШАС, с. 75), *кутова висота полюса світу над горизонтом* (АЕС, с. 247).

Терміносполучення, побудовані за моделлю «І н.в. + п.-в.ф. І + І р.в.», іноді ускладнені прикметниками: *галактики зі спалахом зореутворення* (АЕС, с. 90), *червоне зміщення в спектрах галактик* (АЕС, с. 526).

Виявлено і терміносполучення, побудовані за моделлю «Пр. + П н.в. + І н.в.»: *абсолютно біла поверхня* (АЕС, с. 11), *абсолютно чорна лінія* (АЕС, с. 11), *метеорологічно похмурий день* (КЗА, с. 35), *нейтрально розсіювальна поверхня* (АЕС, с. 317).

Малочисельними є термінологічні словосполучення, сформовані за моделлю «Ч н.в. + І н.в.»: *перша чверть* (АЕС, с. 492), *третья чверть* (АЕС, с. 492), *перший вертикал* (АЕС, с. 351), *перші зорі* (АЕС, с. 351). Ускладненими різновидами цієї моделі є конструкції типу: а) «І н.в. + Ч р.в. + І р.в.», наприклад: *задача двох тіл* (АПФМФ, с. 104), *задача трьох тіл* (АПФМФ, с. 107), *збурення першого порядку* (АЕС, с. 166); б) «Ч н.в. + П н.в. + І н.в.», наприклад: *перша космічна швидкість* (АПФМФ, с. 116), *друга космічна швидкість* (АПФМФ, с. 116), *третья космічна швидкість* (АПФМФ, с. 116); в) «Ч н.в. + І н.в. + П р.в. + І р.в.», наприклад: *перша екваторіальна система небесних координат* (АЕС, с. 139), *друга екваторіальна система небесних координат* (АЕС, с. 139).

В астрономічній літературі II пол. XX – поч. XXI ст. натрапляємо на незначну кількість термінологічних словосполучень, до складу яких уходять дієслова: *визначати зоряний час* (АЕС, с. 188), *визначати сонячний час* (АЕС, с. 188), *обертатися навколо осі* (АПФМФ, с. 214), *оцінити рух Місяця серед зір* (АПФМФ, с. 75), *проводити спостереження* (АПФМФ, с. 75). Головним чином, це терміни на позначення спостереження та налаштування астрономічної оптики, а також руху небесних тіл.

Як правило, терміни-дієслова вільно сполучаються з іменниками. Зазначимо, що в астрономічних словниках зафіксовано незначну кількість таких термінів. Більшість термінів (процеси, явища), що виражені дієсловами

або дієслівними сполученнями, представлені віддієслівними іменниками, співвідносними з відповідними дієсловами, тоді як у наукових та навчальних посібниках з астрономії дієслова-терміни функціонують регулярно. Це дозволяє зробити висновок, що укладачі словників та енциклопедій не вносять дієслова до системи термінів.

Серед термінологічних одиниць виділено й такі, що за структурою відповідають складнопідрядному реченню: *астероїди, які перетинають орбіту Землі* (АЕС, с. 30); *модель Всесвіту, який роздувається* (АЕС, с. 301); *сім'я комет, які стикаються з Сонцем* (АЕС, с. 424).

Проведений аналіз свідчить про те, що сучасна українська астрономічна термінологія представлена двома продуктивними структурними типами – термінами-словами та термінами-словосполученнями. Щодо морфологічного вираження з-поміж однослівних термінів переважають іменники, інші повнозначні частини мови (дієслова, прикметники, числівники, прислівники) є компонентами складних термінологічних моделей. У перспективі дослідження – вивчення семантичних особливостей термінів з астрономії.

1. Веклинець Л. П. Становлення української психологічної термінології : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Л. П. Веклинець. – К., 1997. – 20 с.
2. Головин Б. Н. Лингвистические основы учения о терминах [Текст] / Б. Н. Головин, Р. Ю. Кобрин. – М. : Высшая школа, 1987. – 104 с.
3. Гринёв-Гриневиц С. В. Терминоведение [Текст] : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / С. В. Гринев-Гриневиц. – М. : Издательский центр «Академия», 2008. – 304 с.
4. Даниленко В. П. О терминологическом словообразовании / В. П. Даниленко // Вопросы языкознания. – 1973. – № 4. – С. 62–67.
5. Наєнко Г. М. Астрономічна термінологія у «Лексиконі Словенороському» Памва Беринди [Текст] / Г. М. Наєнко // Вісник Київського університету. – К., 1998. – Вип. 6. – С. 50–53.
6. Процик І. Р. Астрономічні терміни з ономастичним компонентом [Текст] / І. Р. Процик // Проблеми української термінології : [зб. наук. пр.] / відп. ред. Л. Палюга. – Л. : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2009. – 151 с. – (Вісник / Національний університет «Львівська політехніка» ; № 648).

7. Синишин Л. М. Астрономічна лексика української мови та її вивчення в курсі української мови як іноземної [Текст] / Л. М. Синишин // Теорія і практика викладання української мови як іноземної: зб. наук. пр. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка. – 2008. – Вип. 3 – С. 214–218.
8. Тріль О. М. Астрономічна лексика в історичних словниках української мови [текст] / О. М. Тріль // Українське мовознавство. – 2008. – Вип. 38. – С. 252–253.
9. Тріль О. М. Назви на позначення поняття «група зірок» у писемних пам'ятках з Полісся в контексті староукраїнської мови / О. М. Тріль // Волинь-Житомирщина : Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. – Житомир, 2010. № 22 (I). – С. 180–185.

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- АЕС – Астрономічний енциклопедичний словник [Текст] / за заг. ред. : І. А. Климишина, А. О. Корсунь. – Львів : Видавництво ЛНУ, 2004. – 548 с.
- АПФМФ – Климишин І. А. Астрономія [Текст] : підручник для студ. фіз.-мат. факультетів / І. А. Климишин. – Львів : Світ, 1993. – 384 с.
- КЗА – Андрієвський С. М. Курс загальної астрономії [Текст] : підручник / С. М. Андрієвський, І. А. Климишин. – Одеса : Астропринт, 2007. – 475 с.
- РУСНТ – Російсько-український словник наукової термінології : Математика. Фізика. Техніка. Науки про Землю та Космос [Текст] / В. В. Гейченко, В. М. Завірюхіна, О. О. Зеленюк та ін. – К. : Наукова думка, 1998. – 892 с.
- ШАС – Климишин І. А. Шкільний астрономічний довідник [Текст] : книга для вчителя / І. А. Климишин, В. В. Тельнюк-Адамчук. – К. : Радянська школа, 1990. – 287 с.

Andriy Solomakhin

THE STRUCTURE OF UKRAINIAN ASTRONOMICAL TERMINOLOGY SECOND HALF OF THE XX – XXI CENTURY

The article is devoted to the study of modern Ukrainian astronomical terminology. The author details the structural types of terms (terms-words, terms-symbols and terms-phrases) functioning in the Ukrainian Astronomical terminology. The grammatical analysis of terms in astronomical metalanguage was held.

Key words: astronomical terminology, term, term-word, term-phrase, structure, structural model, morphology.